

Krislai

Pirmoji Kėkėdė.
Tai Padrasinimas!
Kl. Jurgelionio Rolės.
LDS Filmoje.
Dvi Katastrofos.
Aimo Rikka Kalėjime.
Rašo R. Mizara

Pereitą penktadienį "Laisvėje" lankėsi mūsų žymusis vėjininkas d. A. Stripeika. Jis jau pradėjo darbuotis šiam vėjui: atgabend vieną naują metinę prenumeratą ir keletą atsinaujinusių. Tai ankstyva kėkėdė!

Sveikinu tave, broli Stripeika, ir linkiu didžiausio pasisekimo!

Manau, kad d. Stripeiką greit paseks ir kiti mūsų tūzai.

"Vienybės" bendradarbis rašo:

"...p. Matas (waterburietis) parsivežė labai blogus įspūdžius, išleido kelis šimtus dolerių, galima sakyti, kaip į balą numetė: taip pesimistiškai nusiteikęs ekskursanto man neteko niekur susitikti, kaip mūsų Tamas Matas."

Iš kur gi p. Matas taip blogai nusiteikęs sugrįžo? Iš Sovietų Sąjungos? Ne! Iš Čechoslovakijos ar Francijos? Ne!

Jis sugrįžo iš Lietuvos! Jei panašiai apie Matą iš Lietuvos sugrįžimą rašytų kairioji spauda, tai fašistai sakytų, kad ji "šmeižia Lietuvą."

Gyvendamas Chicagoje brolis Kl. Jurgelionis rūpinosi kapinėmis. Jis net parašė knygą apie Lietuvos Tautiškas Kapines.

Gyvendamas New York'e tas pats brolis Jurgelionis smarkiai rūpinasi gyvais. Jis daro viską, kad tik mažiau žmonių sirgtų ir mirtų.

Taigi SLA delegatai Scrantone labai gerai padarė panaudodami žmogaus gabumus gyvųjų naudai.

Pereitą šeštadienį chigagiečiai LDS nariai matė judomus paveikslus iš pereito LDS Seimo Pittsburg'e.

Kada gi tą filmą pamatys brooklyniečiai? Ką sakote, broli filmininke Česteri Kentai?

Nesenai per tūlas rytines valstijas perūžė viesula, uraganas, padarydamas žmoniems daugybę nuostolių ir sunaikindamas keletą šimtų gyvybių.

Betgi dauguma Amerikos žmonių kreipia mažiau dėmesio į šią katastrofą, negu į tą, kuri šiuo tarpu vyksta Centralinėje Europoje, Čechoslovakijos pasienyje.

Kodėl? Todėl, kad čia yra gamtos katastrofa, o ten pačių žmonių daroma katastrofa. Tiksliau: ten katastrofą kuria juodasis fašizmas, kuriam gelbsti "žmonių išrinktos Francijos ir Anglijos valdžios."

Nesenai Helsingforse, Suomijos sostinėje, tapo numerkmats keturiems mėnesiams kelėti Aimo Rikka, suomių socialistų laikraščio "Soihitu" redaktorius.

Už ką? Už tai, kad jis nurodinėjo, jog Suomijos generaliniam

Darbo Žmonių
Dienraštis
Kaina \$5.50 Metams
Brooklyne \$6.00
Metams

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

Kasdien Skaitykite
"LAISVĖ"
Sekite žinias iš karo eigos Ispanijoje ir konflikto tarpe Sovietų Sąjungos ir imperialistinės Japonijos.

No. 225

Telephone STagg 2-3878 Brooklyn, N. Y., Pirma dienis, Rugsėjo (Sept.) 26, 1938 Pavienio Numerio Kaina 3c Metai XXVIII, Dienraščio XX

ČECHOSLOVAKAI ATMESIA HITLERIO ULTIMATUMĄ; NAZIAI PO SPALIO 1-MOS UŽPULSIĄ ČECHOSLOVAKIJĄ

Francijos Generolas Ištojo į Čechoslovakijos Oro Laivyną

Jis Gėdijasi, kad Francija Sutiko Atplėsti Čechoslovakijos Plotą

Praga, Čechoslovakija. — Francijos generolas orlaivninkas Louis E. Faucher pareiškė Čechoslovakijos prezidentui Ed. Benesui, jog jis gėdijasi, kad Francija išvien su Anglija spyrė Čechoslovakiją užleisti "vokišką" Čechoslovakijos ruožą Vokietijai. Todėl "aš daugiau niekad negrįšiu į savo gimtąją šalį," sakė generolas Faucher, ir pasisūlė įstoti į Čechoslovakijos karinį orlaivyną.

Čechoslovakijos valdžia mielu noru priėmė Faucherį kaip savo orlaivyno generolą.

Gen. Faucher pirmiau buvo galva Francijos karinės misijos Čechoslovakijoje, bet dveji metai atgal pasitraukė iš tos tarnybos. Jis gyveno Čechoslovakijoje nuo pat jos įsikūrimo kaip nepriklausomos šalies ir per 20 metų padėjo jos ginklavimosi programai.

JUGOSLAVIJA IR RUMUNIJĄ GINSIANČIOS ČECHOSLOVAKIJĄ

Budapest, Vengrija. — Jeigu Vengrija užpuls Čechoslovakiją, siekdama atplėsti sau "vengrišką" Čechoslovakijos ruožą, tai Jugoslavija ir Rumunija išstos karan prieš Vengriją, kaip praneša Associated Press, Amerikos žinių agentūra.

Praga, Čechoslovakija. — Būrys lenkų Teschene, pasieniniame Čechoslovakijos mieste, užpuolė su rankinėmis granatomis policijos stotis ir kitas valdžios įstaigas. Bet Čechoslovakijos kariuomenė kulkasvaidžiais tuoj išvaikė maištininkus. Keli lenkai tapo nukauti.

Čechoslovakijos policija ir kariuomenė apsidirba su vokiečiais naziais, bandančiais užimti tūlus miestus Sudetų ruože, ir su tais, kurie briaunasi iš Vokietijos.

Bet naziai sakosi užvaldę Rumbergą ir suėmė 600 socialistų, komunistų ir kitų Hitlerio priešų; laikė juos nelaisvėje ir grasina visus sušaudyti, jeigu čechoslovakų armija kanuolėmis bombarduos nazių lizdus "vokiškame" Čechoslovakijos plote.

armijos štabe yra fašistinių tendencijų. Vadinas, tai parodo, kad ten jų esama!

Anglai Spaustuvininkai Demonstravo prieš "London Times," už Čechoslovakiją

London. — Keli šimtai Spaustuvinių Darbininkų Unijos narių atmaršavo į dienraščio "London Times" leidyklą; demonstravo, kad tas dienraštis skelbia Čechoslovakijos draskymą Hitlerio naudai, ir įteikė rašytą protestą "London Times"ui.

Proteste jie šaukia: "Ginkime čechus! Šalin Chamberlainą!" (dabartinį Anglijos ministrą pirmininką, kuris pavedė Čechoslovakijos "vokišką" ruožą Vokietijai ir paveikė Franciją, kad ir ji sutiko tą plotą atskelti nuo Čechoslovakijos).

NAZISKI LENKAI REIKALAUJA SAU NEPRIKLAUSOMYBES FRANCIJOS

Valenciennes, Francija. — 50 lenkų "mainierių" demonstravo Francijos miestelyje Fresnes; nešėsi hitlerines vėliavas su svastikiniais kryžiais; šaukė: "Tegyvuoja Hitleris!" ir riksmis įžeidinėjo Franciją.

Demonstrantai reikalavo duot nepriklausomybę dviem šimtam tūkstančių lenkų, gyvenančių šiaurinėje Francijoje.

Dauguma tų lenkų esą mainieriai, importuoti darbam į Franciją po pasaulinio karo.

Policija suėmė kelis iš demonstravusių lenkų ir pas juos rado Vokietijos nazių korteles, liudijančias, kad jie yra nariai hitlerinio "darbo fronto" organizacijos. Areštantai prisipažino, kad jie kas mėnuo gaudavo iš Vokietijos nazių po 12 frankų "algos" (kysių).

Vokietijos naziai siuntinėjo tiem lenkam savo knygeles ir lapelius ir ragino kovot už įsteigimą savivaldybės lenkam Francijos žemėje.

Rumunija Mobilizuosiasi Apšigint nuo Vengrijos

Bucharest, Rumunija. — Traukiama šimtai tūkstančių Rumunijos armijos į Vengrijos pasienį. Nes jei kiltų Vokietijos, Vengrijos ir Lenkijos karas prieš Čechoslovakiją, tai Vengrija gal briaunsi ir į Rumuniją, idant atkirsti nuo Rumunijos vadinamą "vengrišką" plotą.

London. — Tūkstančiai londoniečių apspito vietas, kur pardavinėjama maskos apsaugot nuo nuodingų karo dujų. Maskų kaina, \$2 iki \$20.

Anglija Stengiasi Sukarneveikt Lygos Įstatą Prieš Užpuolikus

Lietuva "Bepusiška"; Sovietai už To Įstatymo Išlikymą Galiuje

Geneva, Šveicarija. — Anglijos delegacija Tautų Lygos susirinkime reikalauja pakeisti Lygos įstatymų 16-tą straipsnį, kuris teigia, kad visos šalys, priklausančios Tautų Lygai, turi priivalomai daryt bendrus žygius prieš užpuoliką, karo pradėtoją.

Anglija siūlo suminkštinti tą Lygos įstatymų skyrių taip, kad prieš užpuoliką laisvai galėtų veikti tik tos valstybės, kurios to nori. Šį Anglijos pasiūlymą pirmausia parėmė Švedija, Norvegija, ir Danija. Dabar už "anglišką" sudarkymą to Lygos įstatymų skyriaus pasisakė Francija ir daugelis kitų europinių kraštų.

Sovietų Sąjunga, respublikoniška Ispanija ir Rumunija reikalauja palikti šį įstatymą nepaliestą, tai yra, kad visi Tautų Lygos kraštai turi sutartinai veikti prieš užpuoliką.

Lietuvos valdžia kol kas nepasisakė nei už to įstatymo palaikymą sveiko nei už jo pakeitimą. Taip pat laikosi šiuo klausimu kol kas "bepusiškai" Jugoslavija, Bulgarija, Albanija ir Portugalija.

Vengrija Traukia Darbininkus iš Fabriku, Mobilizuosiasi prieš Čechoslovakiją

Budapest, Vengrija. — Fašistinė Vengrijos valdžia ima armijon net reikalindžiausius darbininkus įvairių įmonių; dėl to kai kurie fabrikai priversti pertraukti darbus.

Vengrijos valdžia siunčia šimtus tūkstančių reguliarių armijos ir atsarginės kariuomenės į Čechoslovakijos pasienį. Rengiasi atplėsti vadinamą "vengrišką" sritį pietinėje Čechoslovakijoje, kur, sako, esą "700,000 vengrų."

Sovietai Sutelkė 700,000 Armiją Čechoslovakijai Gint

London. — Pranešama, kad Sovietų Sąjunga sumobilizavo 700 tūkstančių Raudonosios Armijos netoli Rumunijos ir Lenkijos rubežių, maršuot, jei bus reikals, talkon Čechoslovakijai.

Sovietai Pranešė Francijai, Kokiomis Jėgomis Jie Gintų Čechoslovakiją

Geneva, Šveicarija. — Sovietai pranešė Francijai tikrai skaičių lėktuvų, kariuomenės, kanuolių ir tankų, kuriuos jie skiria gynimui Čechoslovakijos, jeigu ją Hitleris užpultų, kaip sako Sovietų atstovybė Tautų Lygoje.

Jeigu vien tik Sovietai norėtų kariškai pagelbėti Čechoslovakijai, o Francija bei Anglija neduotų jai talikos, tai Rumunija per savo žemę nepraleistų sovietinės paramos Čechoslovakijai, — sako Rumunijos delegatas Tautų Lygai, N. Petrescu-Comnen.

ČECHOSLOVAKIJA PER 6 VALANDAS SUMOBILIZAVO 2,000,000 KARIŲ

Praga, Čechoslovakija. — Naujasis Čechoslovakijos premjeras generolas Jan Syrový, kuris yra ir karo ministras, sumobilizavo per 6 valandas 1,200,000 atsarginių karių priedan prie 800 tūkstančių reguliarių armijos. Taigi, Čechoslovakija turi du milijonus mobilizuotų vyrų šaliai ginti.

Čechoslovakija jau sustatė šimtus tūkstančių kariuomenės su kanuolėmis, tankais, lėktuvais ir kitais įrengimais Vokietijos, Lenkijos ir Vengrijos pasieniuose gint Čechoslovakijos rubežius.

"Perkūniškas" Karininkas

Viena-akis Čechoslovakijos ministras pirmininkas gen. Syrový įkvepia žmonėms pasitikėjimą, kad jis gins savo šalį, nežiūrint, ką sakytų Londono ir Paryžiaus politikieriai. Jam, echui, buvo išmušta dešinioji akis tuo laiku, kada jis, pagėgęs iš Austro-Vengrijos, kariavo Rusijos armijoje prieš Vokietiją ir tuometinė čechų tautos pavergėją — Austriją. Generolas Syrový dar tik 50 metų amžiaus.

Ypač lenkai fašistai nenkenčia generolo Syrový, "perkūniško" kariautojo, ir visai jį piktai pravardžiuoja.

Gen. Syrový yra įsitikinęs, kad Sovietai ateis talkon Čechoslovakijai ir turi puikiasią nuomonę apie jų Raudonąją Armiją.

London. — Anglijos episkopas bažnyčios vyskupas W. F. Blunt su vieša kalba išstojo už Hitlerį prieš Čechoslovakiją.

Simla, Indija. — Stambieji Indijos kunigaikščiai pasižadėjo remt Angliją, jeigu jai tektų kariaut su Vokietija.

Francija Žada Parent Čechoslovakiją prieš Naujus Hitlerio Reikalavimus; Rumunija ir Jugoslavija Gins Čechoslovakus nuo Vengrų

London, rugs. 25. — Francijos premjeras Daladier ir užsienio ministras Bonnet atskrido į Londoną. Anglijos ministras pirmininkas N. Chamberlain išduos jiems raportą iš savo derybų su Hitleriu; tie du Francijos ministrai svarstys sykiu su svarbiaisiais Anglijos ministrais antrąjį, "galutiną" Hitlerio ultimatumą — griežtą reikalavimą Čechoslovakijai.

Šiuo ultimatumu Hitleris reikalauja štai ko:

Turi būti leista Vokietijai iki spalio-October 1 d. užimti visus tuos "vokiškus" Čechoslovakijos Sudetų plotus, kur vokiečiai sudaro daugiau kaip 75 procentus gyventojų, ir iki tos dienos turi būti ištraukta iš tų vietų visi Čechoslovakijos kariniai ir valdininkai.

Eigoje trijų mėnesių po spalio 1 d. turi būti praves-ta visuotini balsavimai (plebiscitas) kitose Čechoslovakijos sudetų srityse, kur vokiečių yra iki pusės visų gyventojų. — Per tokius balsavimus jie turėtų pasisakyti, ar nori, kad tie plotai būtų prijungti Vokietijai ar kad pasiliktų Čechoslovakijos ribose.

Jeigu vadinami "lenkiški" ir "vengriški" Čechoslovakijos ruožai nebus atkirsti nuo Čechoslovakijos ir prijungti Lenkijai ir Vengrijai, tai Hitleris "neuztikrina Čechoslovakijos rubežių" ir po to, kai "vokiškas" Čechoslovakijos ruožas bus perves-tas Vokietijai. — Šiuo punktu Hitleris aplinkinijai reikalauja patenkinti Lenkiją ir Vengriją kaštais Čechoslovakijos. Jeigu Čechoslovakija neišpildys tų Hitlerio reikalavimų iki spalio 1 d., tai pati Vokietijos armija maršuosianti užimt Čechoslovakijos "vokišką" ruožą.

Anglijos premjeras Chamberlainas, užbaigęs derybas su Hitleriu Godesberge, Vokietijoje, persiuntė Čechoslovakijai šiuos ultimatiškus Hitlerio reikalavimus; ir nuo savęs Chamberlain dabar nesiūle Čechoslovakijai juos priimt ar atmet; tik žodžiu pareiškė, "dabar tai priklauso nuo čechų."

Chamberlainas parsivežė nuo Hitlerio didelį Čechoslovakijos žemėlapi. Jame pats Hitleris nubrėžė naują rubežių, iki kurio, sako, turi būti atskirtas "vokiškas" Čechoslovakijos ruožas ir privienytas Vokietijai. Čia

HITLERIO ŽEMLAPIS

Chamberlainas parsivežė nuo Hitlerio didelį Čechoslovakijos žemėlapi. Jame pats Hitleris nubrėžė naują rubežių, iki kurio, sako, turi būti atskirtas "vokiškas" Čechoslovakijos ruožas ir privienytas Vokietijai. Čia

Hitleris savinasi kur kas didesnį Čechoslovakijos plotą negu Anglijos ir Francijos valdovai buvo sutikę užpervaiti savaitę užleisti Vokietijai.

ČECHOSLOVAKAI ATMESIA ULTIMATUMĄ

Londono ir Paryžiaus daugelis politikų spėja, kad naujoji Čechoslovakijos valdžia atmesianti šiuos Hitlerio reikalavimus. Pragoje, Čechoslovakijos sostinėje, žmonės reikalauja gint respublikos čielybę ir neužleisti Vokietijai net "vokiškų" Čechoslovakijos vietų.

Kada senasis Čechoslovakijos ministerių kabinetas (Milano Hodzos) priėmė Anglijos-Francijos "patarimą," kad turi būti perves-tas vokiškas Čechoslovakijos ruožas Vokietijai, tai priėmė jį tuo supratimu, kad tarptautinė komisija nustatys naują rubežių, kuriuo atskirs tą ruožą nuo Čechoslovakijos ir prijungs jį Vokietijai, ir kad priežiūroje tokios tarptautinės komisijos bus perkraustyti čechai, slovakai, socialdemokratai ir demokratai vokiečiai ir žydai iš Sudetų "vokiško" ruožo, o iš Čechoslovakijos respublikos bus iškraustyti naziai vokiečiai.

Bet dabar Hitleris spiriasi, kad tik jis pats pravesias naują sieną tarp Čechoslovakijos ir Vokietijos.

FRANCIJA GINSIANČI ČECHOSLOVAKIJĄ

Po pirmojo "patarimo" — atiduot Hitleriui "vokišką" Čechoslovakijos ruožą — Francijos vyriausybė jau kelis kartus pasižadėjo paramet Čechoslovakijai, jeigu Hitleris užpuls ją" be iššokimo iš Čechoslovakijos pusės."

Anglijoje šią savaitę ruošinama 2,000 masinių susirinkimų, per kuriuos žmonės spirs valdžią gint Čechoslovakiją.

London. — Anglijos valdžia jau rengiasi sušaukti seimą Čechoslovakijos klausimui spręsti.

Padua, Italija. — Mussolinis reikalauja, kad būtinai turi būti prijungti Lenkijai ir Vengrijai "lenkiški ir vengriški" Čechoslovakijos sklypai.

Mussolinis sako: karas neišvengiamas.

ORAS
Šiandien giedra ir šilčiau. — N. Y. Oro Biuras.

